

פרוטוקול מס' 242

מישיבת ועדת הכלכלה
יום שלישי, י"ט באדר התשנ"ח (17 במרץ 1998), שעה 09:15

נוכחים:

חברי הוועדה: אברהם יחזקאל - היו"ר

אליהו גבאי
נסים דהן
יהודה הראל
יצחק וקנין
גדעון עזרא
נעמי חזן (מ"מ)
אחמד סעד (מ"מ)

מוזמנים:

עו"ד אלן זיסבלט - משרד המשפטים
אריאלה רוזנטל - מתמחה, משרד המשפטים

היועצת המשפטית: אתי במדלר
אלי שהרבני (מתמחה)

מנהלת הוועדה: לאה ורון

רשמה: אירית שלהבת

סדר היום: 1. הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 8) (מתן אפשרות לצרכן לבטל חוזה), התשנ"ח-1998
(של חה"כ נעמי חזן).

הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 8) (מתן אפשרות לצרכן לבטל חוזה), התשנ"ח-1998

היו"ר אברהם יחזקאל:

בוקר טוב, אני מבקש לפתוח את ישיבת הוועדה בנושא הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 8) (מתן אפשרות לצרכן לבטל חוזה), התשנ"ח-1998, של חברתי הטובה, חברת-הכנסת נעמי חזן.

אני רוצה להתייחס לשני סעיפים שאני מבקש להכניס בהם הסתייגויות. במידה וחברת הכנסת נעמי חזן תקבל את ההצעות אז לא נצטרך להסתייג. במידה ולא, נראה איך נעשה את זה.

הסעיף הראשון מדבר על הבחנה בין מוצר מקומי, בין יחידת נופש מקומית, לבין יחידת נופש כשמוכרים משהו שאיננו מקומי. מדובר על מועד של 14 ימים שיכול הצרכן לבטל את העסקה, גם לגבי יחידת נופש מקומית וגם לגבי יחידת נופש במדינה זרה. אני מבקש לעשות הבחנה - שבמקומי זה יהיה 14 יום, אבל לגבי יחידת נופש שאיננה מקומית, כדי לאפשר לצרכן במידה והוא ירצה לראות את זה במו עינו, אני רוצה לעשות פער זמן יותר גדול. זה לא קריטי גם על דעתה של מציעת החוק.

אתי בנדלר:

אני רק מזכירה שבכל מקרה אנחנו מדברים על עסקה הנעשית בארץ. היחידה יכולה להיות בחוץ-לארץ. יתכן שהמימוש יהיה לראשונה אחרי שנה או אחרי זמן יותר ארוך. אז מה אתה מציע במקרה הזה?

היו"ר אברהם יחזקאל:

נניח שבא מישהו והציע לי דירת נופש באוגנדה ואני החלטתי לנסוע עם רעייתי לראות במראה עיניים את המוצר באוגנדה. אז אני רוצה שיהיה לי זמן לנסוע לאוגנדה ולחזור מאוגנדה. אני חושב ש-14 ימים למוצר של יחידת נופש בארץ, בזכרון-יעקב למשל, זה מספיק אבל ליחידת נופש בחוץ-לארץ צריך לאפשר זמן שונה. לדעתי צריך לעשות הבחנה בין שני המיקרים.

אתי בנדלר:

אשר על כן, מה אתה מציע?

היו"ר אברהם יחזקאל:

הבחנה בין 14 יום במקומי ולעומת זה לגבי יחידת נופש הנמצאת מחוץ לישראל אני מציע להכפיל את זה ל-28 ימים. האם יש עם זה בעיה משפטית?

אלן זיסבלט:

אין עם זה בעיה משפטית. אני נוטה להסכים עם גברת בנדלר, שממילא לספרד או לאפריקה או לטנריפה הוא לא יסע במשך התקופה הזאת.

אתי בנדלר:

וקל וחומר לאוגנדה.

אלן זיסבלט:

לא רק זה, אם הוא נוסע ורואה שזה לא כפי שזה תואר למשל בדף הגילוי או מסיבה אחרת, הוא יכול לבטל את זה גם מסיבות אחרות, של הטעייה, של הפרת חוזה.

אני חייב להוסיף שעד כמה שאני יודע בכל הדוגמאות שראיתי, למשל באנגליה, מדובר שם בכך שרוב

ה- time sharing projects הם באמת מחוץ לאנגליה. אנשים לא קונים באנגליה, הם קונים בקפריסין, במרוקו וכולי, ויש להם עדיין את התקופה האחידה, גם למקומי וגם לחוץ-לארץ. כך שאני לא יודע אם הדבר נחוץ.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אדוני קודם כל ענה לשאלתי ברמה העקרונית אבל הוא לא ענה לי גם לרמה המשפטית.

אלן זיסבלט:

משפטית אין בעיה.

נעמי חזן:

חבר הכנסת יחזקאל, תסתכל רגע על העמוד השני, סעיף קטן (ג). היועצים המשפטיים עשו פה דבר נכנס: "רשאי הצרכן לבטל את החוזה בתוך 14 ימים מיום חתימת החוזה על-ידי שני הצדדים, או מהיום שבו אישר הצרכן את קבלת טופס הגילוי", מה שהכי מאוחר ביניהם. אם אתה קונה בחוץ-לארץ אז צריך להיות טופס גילוי עם 14 סעיפים.

היו"ר אברהם יחזקאל:

את צודקת במאה אחוז. אבל אני חושב שהעניין הוא האם ניתן לבטל את ההתקשרות גם מבלי להיכנס לטופס גילוי ומבלי להיאחז בשום דבר אחר. אני חושב שברמה הזאת יש להעדיף את תוצרת הארץ.

אתי בנדלר:

אם הנימוק הוא העדפת תוצרת הארץ אז זה לא רלוונטי בכלל.

היו"ר אברהם יחזקאל:

פנו אלי שלושה זוגות חברים שלי שאמרו לי שניסו למכור להם לוקש באיזה מדינה באפריקה. הם רצו לשמוע בדיוק על מה מדובר וחשבו שאולי הם צריכים לנסוע בשביל לראות את העניין הזה. עכשיו הם יצטרכו להיכנס למהות החוזה בשביל להפר את החוזה.

אתי בנדלר:

כן, אבל זה נכון לגבי כל דבר.

אני רוצה להביא לתשומת ליבך שחלק מיחידות הנופש האלה נקנות בכלל לגבי אתרים הנמצאים בשלבי בניה, ואנחנו התייחסנו לזה למשל בטופס הגילוי. אין לו מה לנסוע, אין לו מה לראות. מה שחשוב הוא שיהיה טופס.

אם אני הבנתי נכון את מטרתה של הצעת החוק, הרי מטרתה של הצעת החוק היא לאפשר לרוכש לראות את תנאי החוזה, לראות את כל מה שיש בטופס הגילוי, ואז בהתחשב בנתונים שיש בפניו להחליט אם הוא עדיין רוצה לקיים את העסקה או שהוא רוצה לחזור בו ממנה, דהיינו לבטל את העסקה.

יתכנו הרבה מאוד אי-התאמות כשהוא בא לממש את העסקה, אם הוא לא ביטל אותה, יתכנו הרבה מאוד אי-התאמות בין הדברים שהובטחו בחוזה או שבאו לידי ביטוי בטופס הגילוי לבין המצב בשטח ואז עומדות לו התרופות מהדין הכללי.

מבחינה משפטית ההבחנה הזאת של מספר הימים היא לא בלתי אפשרית. אני רק חוששת שזה לא ישיג שום מטרה שאתה רוצה להשיג על-ידי כך.

נעמי חזן:

תראה, זה לא עקרוני, אבל מה שאתה עושה, אתה לא מעדיף בצורה הזאת את תוצרת הארץ אלא

ועדת הכלכלה (242)
17.03.98

להיפך, אתה מעדיף את תוצרת החוץ. בניח שאני קניתי בטבריה ואתה קנית בקמפלה, אתה אומר: אם קנית בקמפלה, שהיא עיר לא כל-כך מי יודע מה אבל לא רע, יש שם נוף ואוויר צח, אבל אתה אומר שאם קניתי בקמפלה אז אתה נותן חודש ואם קניתי בטבריה אז אתה נותן רק שבועיים.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אם זה בטבריה אני יכול לנסוע כבר מחר לראות את מה שקניתי.

נעמי חזן:

אבל זה לא העדפת תוצרת הארץ.

היו"ר אברהם יחזקאל:

העניין הזה של מראה עיניים הוא חשוב, שאם אדם ירצה לנסוע לראות, בכל אופן יש כאלה שמשקיעים אלפי דולרים בעניין הזה, שתהיה לו אפשרות.

אני אגיד לך יותר מזה, אני יודע שיש חברות שמשווקות דירות נופש בחוץ-לארץ והן תוכלנה להציע נסיעה לאתר. יש הרי את המבצעים האלה, שאתה קורא מודעה בעיתון ומציעים לך נסיעה לשבוע חינום לספרד או לקונגו, אתה ואשתך, אם אתה תענה להם תוך 48 שעות לגבי הנסיעה. נוצר מצב כזה שהיום החברות המשווקות את מוצרי חוץ-לארץ הבינו שצריך שיהיה גם אותו אלמנט של מראה עיניים. אני רוצה להריץ אותן, שתעשינה את זה. היום יש כבר מבצעים שאתה נוסע כדי לראות את המקום.

נעמי חזן:

אתה לא מאלץ אותם, אתה פשוט נותן לצרכן ...

תראו, לגופו, מה שחבר הכנסת יחזקאל מציע זה נותן קצת מירוח זמן לצרכן.

היו"ר אברהם יחזקאל:

זה לא מרע עם הצרכן אלא להיפך.

אתי בנדלר:

זה לא מרע עם הצרכן. בכל הדיונים שהיו כאן אנחנו השתדלנו להשוות את ההוראות של החוק המוצע להוראות שבדירקטיבה האירופאית. שם אין הבחנה בין יחידה הנמצאת במדינה שבה

היו"ר אברהם יחזקאל:

אז אולי ננסה באמצעותך לגרום לכך שבאירופה יקבלו את הצעתנו.

אתי בנדלר:

לי אין שום בעיה עם העניין הזה, אם זו החלטת הוועדה. האם משרד המשפטים ירצה להגיש הסתייגות?

אלן זיסבלט:

אני לא יודע אם אנחנו נירצה להגיש הסתייגות. נשאר לעצמנו את האופציה. אני חושב שתקופה של 14 יום היא סבירה גם לחוץ-לארץ, אבל כמובן אני לא מניח שאנחנו ניאבק בנושא הזה.

אתי בנדלר:

אני מניחה את הצעת החוק כבר מחר, שיהיה ברור.

נסים דהן:

זה יכול להיות 14 ימים מיום שהקונה ראה את היחידה.

אתי בנדלר:

אז אתה נותן לו זכות ביטול לפעמים של שנים.

לאה ורון:

אנחנו קנינו יחידה בדרום-אפריקה לפני 10 או 8 שנים ולא היינו בדרום-אפריקה.

אלן זיסבלט:

זה לא רלוונטי לעניין של ההחלפה כי בדרך כלל אתה לא הולך ליחידה שלך אלא אתה הולך לכל האחרות.

היו"ר אברהם יחזקאל:

יש כאן פנייה של קלאב הוטל על העדפות מקומיות. אם העניין נוגד את הצרכנים, מילא. השאלה האם זה נוגד את טובת הצרכנים.

אתי בנדלר:

זו בעצם הצעה של חברת קלאב הוטל לתת את התקופה הארוכה יותר? טוב, צריך לזכור שאנחנו מדברים על מישהו שהוא בעל עניין.

נעמי חזן:

אני מנסה פשוט לחשוב מה הוא האינטרס ואני לא מבינה אותו.

אלן זיסבלט:

הוא מניח שהקונה הפוטנציאלי יסע לקמפלה, יראה שזה לא בשבילו, יבטל ויקנה בקלאב הוטל.

נעמי חזן:

זה כנראה משהו שקשור לעדיפות יחסית.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אני קצת נדהם מהנאיביות פה או מההיתממות. אני עוד חלילה עלול בפרוטוקול להצטייר כחשוד כמי שמשרת את קלאב הוטל. לכן אני רוצה להגיד את הדברים כי אני לא רוצה שבבוא היום יגידו שמישהו עוד לחש לי. אני לא עמותת "דרך צלחה" ואני לא "קלאב הוטל". אני רוצה להבהיר את הדברים. אני נדהם ככה, שהרי מעכשיו אני אשאל כל אחד מה האינטרס שלו בפורום כאן. אגב, אני מבקש שהכל ירשם בפרוטוקול.

קלאב הוטל שלחו אלי הצעה, זה זכותם הלגיטימית, הם גם השתתפו בדיון. על-פי הצעתם צריך לעשות הבחנה בין הצרכן המקומי שבארץ יוכל ללכת ולראות את השטח גם אם זה בתהליך בניה, לראות את מוצר בעיניים שלו, ובין הצרכן שמקבל הרבה מאוד הצעות לשיווקים מחוץ-לארץ ואין לו את האפשרות לראות. במידה וירצה לראות או להתעניין יותר, הוא צריך פרק זמן של יותר מ-14 ימים.

נעמי חזן:

מה עוד הם מציעים?

ועדת הכלכלה (242)
17.03.98

היו"ר אברהם יחזקאל:

אני רוצה קודם להתייחס לזה.

נסים דהן:

או לחילופין שאותו צרכן יחתום שהוא מוותר על הזכות לראות ואז באמת יחולו 14 ימים. שייתנו לו את האפשרות הזאת לפחות.

היו"ר אברהם יחזקאל:

מה לעשות ואנחנו, וגם חברים נוספים בני גילי, מאותם אנשים שמקבלים הודעות מכל מיני חברות שאומרות: תוך 48 שעות תתקשר אלינו, תבוא אלינו, נשלח אותך לחוץ-לארץ, את אשתך, את המשפחה, את כולם עם השכנים, כדי לראות את המוצר. ראיתי באמת שיש היום חברות שמוכנות לשלוח את אותם אנשים על מנת שיראו את המוצר המשווק, לראות בדיוק את האיזור הגיאוגרפי, את המיקום, וכשהם יחזרו הם יחתמו על ההסכם. זה נראה לי רעיון סביר. ברגע שנוצר מצב כזה שהם רואים את הדברים בעיניים אז הם יכולים להתרשם אחרת, לטוב ולרע.

נעמי חזן:

אני רוצה להשיב בשתי רמות. אמרתי שזה לא עקרוני אבל כל החקיקה הזאת והמשך החקיקה עוסקת בסחר מרחוק. הנחת היסוד, נקודת המוצא היא שלא רואים את המוצר בעיניים. כמו שקונים באינטרנט, כמו שקונים יחידות נופש. החקיקה הזאת מנסה להיכנס לכל השופינג הסופר-מודרני. זו החקיקה הראשונה שנכנסת לזה. ההנחה היא שלא רואים את המוצר. גם כשקונים יחידת נופש באילת, אגב, לא רואים.

ניסיתי להבין את האינטרס של קלאב הוטל בבקשה שלהם ועכשיו זה הרבה יותר ברור. האינטרס הוא שאם אנחנו מכפילים את הזמן לביטול חוזה לאלה שמשווקים יחידות מחוץ-לארץ בעצם אנחנו נותנים עדיפות למשווקים בארץ. העדיפות היא לא לצרכנים אלא למשווקים עצמם. אם אתה מוכר בחוץ-לארץ אתה בעצם נמצא חודש בחרדה שמישהו יבטל לך. אם אתה מוכר בארץ אתה רק שבועיים בחרדה שמישהו יבטל לך בכוונה. זאת אומרת הוודאות של העיסקאות היא הרבה יותר גדולה למשווקים של יחידות בארץ מאשר למשווקים של דירות בחוץ-לארץ. אני ניסיתי פשוט להבין מה האינטרס.

אבל עצם העובדה שהטעון הוא שהצרכן צריך להסתכל על המוצר בעיניים, זה לא מקובל עלי כי אנחנו עוסקים פה בעיסקאות של צרכן מרחוק על-פי הגדרה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אז בואו נעלה מ-14 ל-21 ימים לכולם.

נעמי חזן:

אנחנו כבר הכפלנו את התקופה. כניראה ההיסטוריה חוגגת פה כי אתמול התקשרו אלי פיתאום שני משווקים ושאלו איך זה יכול להיות שהם לא הזמנו לפה. הם ניסו לשכנע אותי שזה יהיה 7 ימים. אבל ההתחלה היתה 7 ימים ואנחנו העלינו את התקופה, הכפלנו ל-14 ימים.

אלן זיסבלט:

התקופה המינימלית באירופה היא 10 ימים.

היו"ר אברהם יחזקאל:

שוכנעתי. נעבור הלאה. אני חוזר בי מההסתייגות. רק לא אהבתי את האווירה שהיתה כאן. מה שמטריד אותי הוא שכל דבר שאנחנו אומרים פה מאחורינו יש אינטרסים כלכליים. זה מדהים אותי, אני מאוד מבהיל.

הבקשה השניה היתה זו: "החוק עוסק בהגדרת מעמדו של העוסק, בסעיף (ב)(2)". מה הוא אומר שם?

"בחוק העוסק בהגדרת מעמדו של העוסק כאשר זה אינו הבעלים של הזכויות באתר הנופש..."

אתי בנדלר:

זה סעיף 14א(ב)(2), אני מייד אקרא את זה. "אם העוסק אינו הבעלים של הזכויות באתר יחידת הנופש - פרטי בעל הזכויות המנויים בפסקה (1), הגדרת מעמד העוסק ביחס לאתר יחידות הנופש והקשר המשפטי בינו לבין הבעלים של הזכויות באתר".

היו"ר אברהם יחזקאל:

הם כותבים שם: "מתוך נסיונו אין המוכר אחראי משפטית לניהול האתר שאינו בבעלותו או בניהולו ובעל האתר אינו אחראי משפטית לטכניקות המכירה של המוכר ולהבטחות הניתנות על-ידו. גם אם אין בכוחו של החוק שלפנינו לפתור את הבעיה המשפטית הרי שלפחות יש להבהיר בדף הגילוי באופן חד-משמעי מה היא אחריותו של המוכר ומה אינו באחריותו". לכן הם מציעים "להוסיף בסופו של הסעיף את המילים "וכן אם קיימת אחריות מצידו לקיום השירותים המובטחים ורמתם".

לאה ורון:

אחריות של המוכר?

היו"ר אברהם יחזקאל:

כן.

אלן זיסבלט:

זה מאוד תלוי.

היו"ר אברהם יחזקאל:

נקרא קודם את סעיף (ב)(2): "אם העוסק אינו הבעלים של הזכויות באתר יחידת הנופש - פרטי בעל הזכויות המנויים בפסקה (1), הגדרת מעמד העוסק ביחס לאתר יחידות הנופש, והקשר המשפטי בינו לבין הבעלים של הזכויות באתר".

נסים דהן:

זה בדיוק מה שהם רוצים, כתוב את זה. כתוב ש"הוא צריך לגלות את פרטי בעל הזכויות המנויים בפסקה ואת הגדרת מעמד העוסק" - הם מתכוונים שהוא צריך לגלות מה המעמד שלו, של המוכר.

היו"ר אברהם יחזקאל:

השאלה היא האם מעוגנת מידת האחריות בסעיף הזה.

נסים דהן:

הוא צריך לגלות את המעמד שלו כלפי העיסקה אז הוא צריך לדעת האם יש לו אחריות כלפי העיסקה או שהוא רק מוכר ואחר-כך הוא נעלם מהאופק.

היו"ר אברהם יחזקאל:

איך אתה בכל אופן מבטא את העניין הזה?

נסים דהן:

מי שקורא את הסעיף רואה שמה שהם מבקשים כלול בפנים.

ועדת הכלכלה (242)
17.03.98

אתי בנדלר:

למשל, נניח שהמוכר הוא בסך הכל מתווך אז הוא צריך לומר קודם כל את מעמדו ביחס לאתר יחידות הנופש הזה - אני מתווך בלבד, והקשר המשפטי ביני לבין הבעלים של האתר הוא חוזה תיווך בלבד ללא אחריות למוצר.

היו"ר אברהם יחזקאל:

נעבור הלאה לסעיף 14ג: "לאור הישיבה האחרונה של הוועדה בחוק המתייחס להחזרת כספים במקרה של ביטול: ככל שמדובר בהחזרת הטבות שקיבל הרוכש בזיקה ישירה לעיסקה שעשה ואשר אותה הוא מבטל אין הגדרה חד-משמעית של החזרתן של כל אותן הטבות. החוק מתייחס לנכס אולם לא ברור מתוכו מה דין ההטבות הכספיות שהלקוח קיבל וניצל בטרם ביטל את העיסקה, כמו למשל ויתור על מחיר מלונאי ללקוח שרכש יחידת נופש בעת שהותו כאורח רגיל. הצעתנו: להוסיף בחוק אחרי המילה "נכס" את המילים "או הטבה אחרת"."

נסים דהן:

דיברנו על זה בישיבה הקודמת במפורש, אמרנו שההטבות האלה הן חלק ממסע הפירסום. כמו שמפרסם לא ירצה את הפקקים של קוקה-קולה בחזרה בגלל שלא שמו מספיק קוקה-קולה, אין שום סיבה שהמפרסם שהשתמש בבת-מלון יבקש את הכסף בחזרה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

מי בעד לאשר את הצעת החוק של חברת הכנסת נעמי חזן?

אתי בנדלר:

בטרם תאשר את זה, אני מבקשת להפנות את תשומת הלב לניסוח חדש שעשיתי לסעיף 14ב "תשלום בכרטיס אשראי". אני רוצה לוודא שקלעתי לדעת הוועדה בעניין הזה. שלחתי את זה למר אלן זיסבלט להערות אבל האמת היא שלא קיבלתי הערות לסעיף הזה.

אלן זיסבלט:

אני אמרתי שאני חושב שהניסוח שלך באמת מתאים, אם נוציא את המילים שבסוגריים.

אתי בנדלר:

המילים הוכנסו בסוגריים פשוט כי אני תמהתי, אמרתי למר זיסבלט שאני לא יודעת אם זה נחוץ או לא אבל לעניין הזה אני מבקשת אישור. מדובר על סעיף 14ב רבתי: "תשלום בכרטיס אשראי: התחייב צרכן לשלם את תמורתה של עיסקה כאמור בסעיף 14א רבתי באמצעות כרטיס אשראי, לא יחייב מנפיק הכרטיס את הלקוח בסכום החיוב, כולו או חלקו, לפני שחלפו 30 ימים לפחות מהמועד שבו הופקד בידיו מסמך המעיד על העיסקה בין הלקוח לבין הספק". המילים שבסוגריים זה בעצם השלמת הרעיון אבל זה לא חיוני, זה בעיה שלהם.

נעמי חזן:

זה לא חיוני.

היו"ר אברהם יחזקאל:

נימחק את המילים בסוגריים.

אתי בנדלר:

"הודיע הלקוח למנפיק בתוך 30 הימים האמורים כי העיסקה בוטלה בהתאם להוראות סעיף 14א(ג),

לא יחייבו המנפיק בסכום כלשהו בשל אותה עיסקה". ואז זה הגדרות. האם קלעתי כאן לדעת הוועדה? אני מניחה שכן.

היו"ר אברהם יחזקאל:

ן.

אתי בנדלר:

שאלה אחרונה שאני מבקשת לשאול זה לגבי סמכות בית-משפט. היה דיון ארוך בנושא הזה בישיבה הקודמת לגבי סמכות של בית-משפט בחוץ-לארץ. אני מייד אפנה אתכם לסעיף קטן (ד) בעמוד 2. על כל פנים, כיוון שאין פרוטוקול אז אני הסתמכתי על הרישומים שלי ויש חילוקי דיעות בין עו"ד אלן זיסבלט וביני לגבי מה שסוכם בישיבת אותה ועדה.

אני מבקשת להפנות את חברי הוועדה לעמוד 2, לסעיף קטן (ד): "לבית-המשפט המוסמך בישראל תהיה סמכות לדון בכל תובענה הקשורה בעיסקה לפי סעיף זה. ואולם, בעת החתימה על החוזה רשאי הצרכן לקבוע בו כי תובענה הקשורה ביחידת נופש הנמצאת מחוץ לישראל תידון בבית-משפט במדינה שבה נמצאת אותה יחידה".

נסים דהן:

בשביל מה צריך את זה? כל חוזה שנחתם בין שני צדדים מחייב. אם הלקוח יוסיף שהוא רוצה בחוץ-לארץ, למה אני צריך לכתוב שהחוק מרשה לו להוסיף? כל לקוח זכותו לעשות כל תנאי בעיסקה, תלוי בשני הצדדים. אם שני הצדדים יחתמו על העיסקה, מה שכתוב בעיסקה זה מה שיחייב. אם הוא יוסיף שם סעיף בהסכמת המוכר שבית-המשפט בלונדון הוא שידון בעיסקה, זה מחייב. האם יש איזה חוק במדינה ששולל את הסעיף הזה?

אתי בנדלר:

זאת בדיוק הנקודה, חבר הכנסת דהן. כאן נותנים זכות לצרכן לקבוע את העניין, זה לא בהסכמת שני הצדדים.

נסים דהן:

אני חושב שאסור לכתוב את זה כי אחר כך מפה עלול להתפרש שאם לא הוספת, זאת אומרת שאתה צריך להוסיף, שהחוק מרשה לך להוסיף, כי אם החוק לא היה מרשה לך להוסיף אתה לא יכול להוסיף, וזה לא נכון. לא צריך חוק שמאפשר לשני צדדים להתקשר לעיסקה כראות עיניהם. הוא יכול לכתוב: בתנאי שאתה תעמוד על הראש. למה צריך לתת לו היתר כשזה דבר מובן מאליו?

אתי בנדלר:

אני רוצה להסביר את העניין. אין קביעה בכל דין שהוא שבחוזים באופן כללי אסור לקבוע סמכות של בית-משפט בארץ או בחוץ-לארץ. הרבה מאוד פעמים הסתבר שבחוזים, בעיקר לגבי מכירת יחידות נופש מחוץ לישראל, המוכר כלל סעיף לפיו סמכות יחודית תהיה לבית-משפט בחוץ-לארץ במקום כלשהו ועל-ידי כך סיכלו למעשה את זכותו או את אפשרותו של הרוכש להגיש תובענות בקשר לעיסקה הזאת משום שזה היה כרוך ברכישת עורך-דין בחוץ-לארץ, בנסיעות לחוץ-לארץ, וכולי.

נסים דהן:

עד כאן הכל ברור. לכן באנו ואמרנו שבית-המשפט המוסמך הוא בישראל. יותר מזה לא צריך. עכשיו אם שני הצדדים יתקשרו לעיסקה בבית-משפט בחוץ-לארץ, אין שום הבא מינא שזה לא יתפוס, שאנחנו צריכים לתת לזה תוקף.

אתי בנדלר:

השאלה היא כזאת, האם לאפשר לצרכן אופציה בנוסף לסמכות של בית-משפט בארץ.

נסיים דהן:

האופציה לצרכן תמיד קיימת. האם לא קיימת אופציה לצרכן להכניס בחוזה כל סעיף שהוא רוצה אם שני הצדדים חתמו עליו? הרי שני הצדדים חתמו על המסמך הזה. תתארי לך לדוגמא שאנחנו חותמים על עיסקה וכתוב שם "בית משפט בישראל" ואני הוספתי בכתב ידי "בלגיה", והמוכר חתם.

אתי בנדלר:

במקרה הזה - כן. השאלה היא האם המוכר יכול לכתוב "בלגיה".

נסיים דהן:

אם הקונה הסכים אז כן.

אתי בנדלר:

הוא לא כל-כך הבין, הוא קיבל את החוזה. זאת בדיוק הנקודה. השאלה אם לתת את האופציה לצרכן בלבד או גם לעוסק להחליט על כך.

נסיים דהן:

או שנכתוב: "השינוי יהיה רק בהסכמת הקונה". זה כלל בחוזה, כמה שהחוזה הוא יותר מפורש הוא יותר מסוכן. ברגע שפירטת את החוזה אז נכלל רק מה שמפורט.

אלן זיסבלט:

לדעתי אתה לא משיג את הכוונה משום שבעת החתימה על החוזה רשאי אתה לקבוע לו. אנחנו מכירים את הצרכן, הצרכן לא יקבע בחוזה את הזכות שלו לקבוע. בעצם הכוונה היתה שהוא צריך באמת שתהיה לו אופציה ...

נעמי חזן:

אפשר לנצל את זה לרעה.

אלן זיסבלט:

אפשר לכתוב פשוט: "אולם הצרכן רשאי לגבי יחידת נופש הנמצאת בחוץ-לארץ לתבוע בבית-משפט במדינה שבה נמצאת יחידת הנופש". זאת אומרת, שיהיה ברור שהצרכן יכול לתבוע גם בחוץ-לארץ אבל הכלל הוא באמת שזה יידון בבית-משפט בישראל. זאת אומרת, שזה לא יהיה תלוי בכפיית התנאי בחוזה כי הצרכן לא יעשה את זה. הייתי כותב "אולם לגבי יחידת נופש הנמצאת בחוץ-לארץ רשאי הצרכן לתבוע גם בבית-משפט במדינה שבה נמצאת יחידת הנופש".

אתי בנדלר:

מבחינתי זה בסדר גמור.

נעמי חזן:

אני מבינה שגברת בנדלר מקבלת את מה שהציע מר זיסבלט וזה גם מתאים למה שחבר הכנסת נסיים דהן אמר. זאת אומרת שזה נותן את זכות התביעה לצרכן ולא את החתימה. זה הרבה יותר טוב.

אלן זיסבלט:

הנוסח יהיה "ואולם לגבי יחידת נופש הנמצאת מחוץ לישראל, רשאי הצרכן להגיש תובענה גם בבית-משפט במדינה שבה נמצאת אותה יחידה".

נסים דהן:

בלי הסכמה מראש בין הצדדים, כי אחרת אני לא צריך את הסעיף הזה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

זה לטובת הצרכן?

אתי בנדלר:

כן.

נסים דהן:

אני מבין שהפיצול של אתמול לא נדון בכלל.

אתי בנדלר:

בוודאי שנדון. היתה החלטת ועדה.

נסים דהן:

אז בשביל מה היינו צריכים פיצול אם אנחנו מאשרים את הכל?

לאה ורון:

לא, זה החלק הראשון של החוק.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אני מתנצל בפני חברת הכנסת נעמי חזן שבשבוע שעבר, מסיבות של בריאות, ביקשתי ממנה שהיא תנהל את הישיבה. היא עשתה את זה טוב. אפשר להודות לך בשם צרכני ישראל.

אלן זיסבלט:

רציתי רק להוסיף מספר מילים לסעיף 14ג. זה כמובן הסעיף החשוב ביותר. נאמר שאם אני בתור צרכן מבטל אז הוא יחזיר לי את כל התמורה שאני שילמתי. אני אקבל את דמי הקדימה שלי וכדומה אבל לעיתים קרובות החברות קובעות שאומנם אפשר לבטל את ההתקשרות ולקבל בחזרה את הכסף אבל יש קנס ודמי ביטול של 2,000 דולר או משהו כזה. לכן אני מציע שנכתוב שלא רק שהוא מקבל בחזרה את התמורה אלא גם שהוא לא יחוייב בכל דרך אחרת בגין אותה עסקה.

נסים דהן:

ואם בחוזה כתוב ש-10% הוא מפסיד?

אלן זיסבלט:

אז הסעיף הזה בחוק יגבר על מה שכתוב בחוזה.

נסים דהן:

אז זו התערבות בזכות.

אתי בנדלר:

זה לא התערבות אבל נדמה לי שאנחנו משיגים את התוצאה הזאת. דיברתי על זה עם מר אלן זיסבלט גם אתמול. גם בנוסח הקיים כתוב בפירוש "בוטל חוזה, יחזיר העוסק לצרכן את מלוא התמורה שקיבל". אינני חושבת שביט-משפט יפרש ש"מלוא התמורה שהתקבל" זה 100% פחות 15% דמי ביטול.

היו"ר אברהם יחזקאל:

המטרה שלי היום היא להעביר סידרה של חוקים. כיוון שחברת הכנסת נעמי חזן דחתה את זה מספר חודשים, בשיתוף כל חברי הוועדה התחייבנו היום להעביר את החוק, והוא יעבור.

אתי בנדלר:

אני מבקשת שתעמיד להצבעה, כהצעתה של גברת לאה ורון, את סעיף 1, ואחר-כך את סעיף 2 על כל סעיפי המשנה שלו.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אנחנו מצביעים כרגע על הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 8) (מתן אפשרות לצרכן לבטל חוזה), התשנ"ח-1998, של חברת הכנסת נעמי חזן.

הצבעה

הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 8) (מתן אפשרות לצרכן לבטל חוזה), התשנ"ח-1998

סעיף 1

בעד - 7
אין מתנגדים
אין נמנעים
הסעיף נתקבל.

נסים דהן:

אני מבקש להוסיף הסתייגות לצורך דיבור.

היו"ר אברהם יחזקאל:

הצבעה

הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 8) (מתן אפשרות לצרכן לבטל חוזה), התשנ"ח-1998

סעיף 2

בעד - 7
אין מתנגדים
אין נמנעים
הסעיף נתקבל.

אתי בנדלר:

אם כך יש הסתייגות רק לחבר הכנסת דהן. כמה הסתייגויות אתה רוצה בסך הכל?

נסים דהן:

אני מבקש שתי הסתייגויות לצורך דיבור.

ועדת הכלכלה (242)
17.03.98

היו"ר אברהם יחזקאל:

ועדת הכלכלה מודה לחברת הכנסת נעמי חזן.

נעמי חזן:

אני מודה ליושב-ראש על הטיפול המאוד מעמיק בהצעת החוק.

אלן זיסבלט:

אני רוצה לברך את הוועדה ואת חברת הכנסת חזן. לדעתי זה באמת אחד מהתיקונים החשובים ביותר בתחום ההגנה על הצרכן.

היו"ר אברהם יחזקאל:

ההצעה עולה לקריאה שניה ושלישית והיא תידון במליאה.

נסים דהן:

זה דוגמא של חוק שמתחיל משתי שורות ונגמר עם 14 דפים.

היו"ר אברהם יחזקאל:

הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 09:50